

ARVOSTELEVIA HUOMAUTUKSIA KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ¹

Kirjoitettu loka—joulukuussa 1913

*Julkaistu v. 1913 aikakauslehdessä
„Prosveshchenije” №№ 10, 11 ja 12
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehdien
tekstin mukaan*

On ilmeistä, että Venäjän yhteiskunnallisen elämän kysymysten joukossa kansallisuuskysymys on nykyään työntynyt näkyvälle paikalle. Niin taantumuksen sotaisa nationalismi kuin vastavallankumouksellisen, porvarillisen liberalismiin siirtyminen nationalismiin kannalle (varsinkin isovenäläisen ja sitten myös puolalaisen, juutalaisen, ukrainalaisen y.m. nationalismiin) sekä vihdoin erilaisten „kansallisten” (s.o. ei-isovenäläisten) sosialidemokraattien keskuudessa esiintyvien nationalististen hoipertelujen voimistuminen, mikä on mennyt jopa puolueohjelman rikkomiseen saakka,— kaikki tuo velvoittaa meitä ehdottomasti kiinnittämään entistä enemmän huomiota kansallisuuskysymykseen.

Tämän artikkelin erikoisena tarkoituksena on tarkastella yleisesti juuri näitä marxilaisten ja marxilaisiksi tekeytyvien ohjelmahoiperteluja kansallisuuskysymyksessä. „Severnaja Pravdan”² 29. n:ssä (syyskuun 5 p:nä 1913. „Liberaalien ja demokraattien kanta kielikysymyksessä”)* tulin jo puhuneeksi liberaalien opportunistista kansallisuuskysymyksessä; juutalainen opportunistinen „Zeit”³ lehti kävi hra F. Liebmannin artikkelissa arvostelevasti tämän kirjoitukseni kimppeun. Toisaalta ukrainalainen opportunisti hra Lev Jurkevitch on ryhtynyt arvostelemaan Venäjän marxilaisten ohjelmaa kansallisuuskysymyksen osalta („Dzvin”⁴, 1913, №№ 7—8). Nämä molemmat kirjoittajat ovat kajonneet niin moniin kysymyksiin, että vastauksen antamiseksi heille täytyy kosketella aiheemme mitä erilaisimpia puolia. Ja mielestäni lienee sopivinta alkaa julkaisemalla „Severnaja Pravdassa” ollut kirjoitukseni uudelleen.

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 347—350. Toim.

1. LIBERAALIEN JA DEMOKRAATTIEN KANTA KIELIKYSYMYKSESSÄ

Sanomalehdet ovat jo moneen otteeseen maininneet Kaukasian käskynhaltijan selostuksesta, jonka erikoispiirteenä ei ole mustasotnialaisuus, vaan arkaileva „liberalismi”. Käskynhaltija esiintyy muun muassa ei-venäläisten kansallisuuksien keinotekoista russifisoimista, s.o. venäläistämistä vastaan. Kaukasiassa ei-venäläisten kansallisuuksien edustajat pyrkivät *itse* opettamaan lapsilleen venäjän kielen, esim. armenialaisissa kirkkokouluissa, joissa venäjän kielen opetus ei ole pakollista.

Tähän viitaten eräs Venäjän laajimmin levinneistä liberaalisista sanomalehdistä — „Russkoje Slovo”⁵ (№ 198) tekee sen oikean johtopäätöksen, että vihamielinen suhtautuminen venäjän kieleen Venäjällä „on yksinomaan seurausta” venäjän kielen „keinotekoisesta” (olisi pitänyt sanoa: väkivaltaisesta) juurruttamisesta.

„Venäjän kielen kohtalosta ei tarvitse olla huolissaan. Se itse hankkii itselleen tunnustuksen kaikkialla Venäjällä”, kirjoittaa lehti. Se on oikein sanottu, sillä taloudellisen vaihdon tarpeet pakottavat aina samassa valtiossa asuvat kansallisuudet (niin kauan kuin ne haluavat elää yhdessä) perehtymään enemmistön kieleen. Mitä demokraattisemmaksi Venäjän yhteiskuntajärjestelmä tulee, sitä voimakkaammin, nopeammin ja laajemmin kehittyä kapitalismi, sitä vaativammin taloudellisen vaihdon tarpeet tulevat sysäämään eri kansallisuuksia opiskelemaan sitä kieltä, joka on sopivin yhteistä kaupallista kanssakäyntiä varten.

Mutta liberaalinen sanomalehti kiiruhtaa lyömään itseään ja näyttämään, että se on liberaalisen epäjohdonmukainen.

„Tuskinpa kukaan venäläistämisen vastustajistakaan”, kirjoittaa se, „ryhtyy väittämään sitä vastaan, että näin äärettömän suuressa valtiossa kuin Venäjä on täytyy olla yksi yleisvaltakunnallinen kieli ja että tällaisena kielenä... voi olla vain venäjän kieli”.

Nurinkurista logiikkaa! Pieni Sveitsi ei menetä mitään, vaan voittaa siitä, ettei siellä ole *yhtä* yleisvaltakunnallista kieltä, vaan että niitä on kokonaista kolme: saksan, ranskan ja italian kieli. Sveitsissä on 70% väestöstä saksalaisia (Venäjällä on isovenäläisiä 43%), 22% ranskalaisia (Venä-

jällä on ukrainalaisia 17%) ja 7% italialaisia (Venäjällä on puolalaisia 6% ja valkovenäläisiä 4½%). Kun Sveitsissä asuvat italialaiset puhuvat yleisessä parlamentissa usein ranskaa, niin eivät he tee sitä vasten tahtoaan jonkin raakalaismaisen poliisilain (sellaista ei Sveitsissä ole) pakottamina, vaan yksinkertaisesti siksi, että demokraattisen valtion sivistyneet kansalaiset itse pitävät edullisempänä puhua sitä kieltä, jota enemmistö ymmärtää. Ranskan kieli ei herätä italialaisissa vihaa, sillä se on vapaan sivistyskansan kieli, kieli, jota ei tyrkytetä väkisin, inhottavia poliisimenetelmiä käyttäen.

Minkä takia sitten „äärettömän” Venäjän, joka on paljon kirjavampi ja hirveän takapajuinen maa, pitää *jarruttaa* kehitystään säilyttämällä jollekin yhdelle kielelle myönnetyn erioikeuden, olkoon se mikä tahansa? Eikö asia ole juuri päinvastoin, herrat liberaalit? Eikö Venäjän pitäisi, jos se haluaa saavuttaa Euroopan, tehdä loppu kaikista ja kaikinlaisista erioikeuksista mahdollisimman nopeasti, niin täydellisesti ja niin päättäväisesti kuin suinkin on mahdollista?

Kun kaikenlaiset erioikeudet katoavat, kun lakataan tyrkyttämästä jotain yhtä kieltä, niin kaikki slaavilaiset oppivat helposti ja nopeasti ymmärtämään toisiaan eivätkä tule kavahtamaan sitä „kauheaa” ajatusta, että yleisessä parlamentissa pidetään puheita eri kielillä. Ja taloudellisen vaihdon tarpeet sinänsä *määräävät* kyseessä olevassa maassa sen kielen, jonka taitaminen on enemmistölle *edullista* kaupallisen kanssakäynnin kannalta. Ja se tulee määräytymään sitä vankemmin, kun eri kansakuntien väestö hyväksyy sen vapaaehtoisesti, se tulee määräytymään sitä nopeammin ja laajemmin, mitä johdonmukaisempaa tulee olemaan demokratismi ja mitä nopeammin käy sen vuoksi kapitalismin kehitys.

Liberaalit suhtautuvat kielikysymyksenkin, kuten kaikkiin muihinkin poliittisiin kysymyksiin, tekopyhien kaupustelijain tavoin, jotka ojentavat (avoimesti) toisen kätensä demokraattisille aineksille, mutta toisen kätensä (selän takana) maaorjuuttajille ja poliiseille. Me vastustamme erioikeuksia, huutaa liberaali, mutta selän takana hän tinkii itselleen maaorjuuttajilta milloin yhden, milloin toisen erioikeuden.

Sellaista on *kaikenlainen* porvarillis-liberaalinen nationalismi, ei ainoastaan isovenäläinen (se on pahinta siksi, kun se on luonteeltaan väkivaltaista ja sukua herroille Purishkevitsheille), vaan myös puolalainen, juutalainen, ukrainalainen, gruusialainen ja kaikki muu nationalismi. „Kansallisen kulttuurin” tunnuksen varjolla *kaikkien* kansallisuuksien porvaristo niin Itävallassa kuin Venäjälläkin harjoittaa *todellisuudessa* työläisten pirstomista, demokraattisten voimien heikentämistä sekä hieroo lehmäkauppoja maaorjuuttajien kanssa kansan oikeuksien ja kansan vapauden myymisestä.

Työläisdemokraattien tunnuksena ei ole „kansallinen kulttuuri”, vaan demokratismin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälinen kulttuuri. Pettäköön porvaristo kansaa kaikenlaisilla „positiivisilla” kansallisuusohjelmilla. Tietoinen työmies vastaa sille: kansallisuuskysymyksessä on olemassa vain yksi ratkaisu (mikäli sen ratkaisu on yleensä mahdollista kapitalismin maailmassa, voitontavoittelun, epäsovun ja riiston maailmassa) ja tämä ratkaisu on — johdonmukainen demokratismi.

Todisteet: Sveitsi länsi-Euroopassa, vanhan kulttuurin maa, ja Suomi itä-Euroopassa, nuoren kulttuurin maa.

Työläisdemokraattien kansallisuusohjelma on tällainen: ei kerrassaan mitään erioikeuksia yhdellekään kansallisuudelle eikä yhdellekään kielelle; kansakuntien poliittista itsenäisyyttä, s.o. niiden valtiollista eroamista, koskevan kysymyksen ratkaiseminen täysin vapaasti, demokraattista tietä; sellaisen yleisvaltakunnallisen lain säätäminen, jonka nojalla mikä (zemstvojen, kaupunkien, yhteisöjen y.m. y.m.s.) toimenpide tahansa, jolla jossain suhteessa suodaan erioikeus jollekin yhdelle kansakunnalle tai rikotaan kansallisuuksien tasa-arvoisuutta tahi vähemmistö-kansallisuuden oikeuksia, julistetaan lainvastaiseksi ja epäpäteväksi — ja jokaisella valtakunnan kansalaisella on oikeus vaatia sellaisen toimenpiteen kumoamista perustuslain vastaisena sekä niiden henkilöiden rikosoikeudellista rankaisemista, jotka ryhtyisivät toteuttamaan sitä elämässä.

Sen kansallisen torailun vastakohtaksi, jota eri porvari-puolueet käyvät kielikysymyksestä y.m.s., työläisdemokraatit asettavat vaatimuksen: *kaikkien* kansallisuuksien työläisten ehdoton yhtenäisyys ja täydellinen yhteensulautuminen *kaikissa* työväenjärjestöissä, ammatillisissa, osuus-

toiminnallisissa, kulutus-, valistus- ja kaikissa muissa järjestöissä, kaikkinaisen porvarillisen nationalismin vastapainoksi. Vain tällainen yhtenäisyys ja sulautuminen voi puolustaa demokratismia, puolustaa työläisten etuja pääomaa vastaan,—joka on jo tullut ja tulee yhä enemmän kansainväliseksi,—puolustaa ihmiskunnan kehityksen etuja sen kulkiessa kohti uutta elämänjärjestystä, joka ei tunne mitään erioikeuksia eikä mitään riistoa.

2. „KANSALLINEN KULTTUURI”

Kuten lukija huomaa, „Severnaja Pravdassa” ollut kirjoitus valaisee eräällä esimerkillä, nimittäin yleisvaltakunnallista kieltä koskevan kysymyksen pohjalla sitä epäjohtonukaisuutta ja opportunistia, mikä on ominaista liberaaliselle porvaristolle, joka kansallisuuskysymyksessä ojentaa kättään maaorjuuttajille ja poliiseille. Jokainen ymmärtää, että paitsi yleisvaltakunnallista kieltä koskevassa kysymyksessä liberaalinen porvaristo käyttäytyy monissa muissakin samanluontoisissa kysymyksissä yhtä petturimaisesti, ulkokultaisesti ja tylsäjärkisesti (yksinpä liberalisminkin etujen kannalta katsoen).

Mikä johtopäätös tästä? Johtopäätöksenä on se, että *kaikkinaisen* liberaalis-porvarillinen nationalismi tuo työväen keskuuteen mitä pahinta turmelusta, vahingoittaa mitä suurimmassa määrässä vapauden asiaa ja proletariaatin luokkataistelun asiaa. Se on sitäkin vaarallisempaa, koska porvarillista (ja porvarillis-maaorjuudellista) tendenssiä *verhotaan* „kansallisen kulttuurin” tunnuksella. Kansallisen — isovenäläisen, puolalaisen, juutalaisen, ukrainalaisen y.m.—kulttuurin nimessä mustasotnialaiset ja klerikaalit ja sitten myös *kaikkien* kansakuntien porvarit puuhailevat taantumuksellisia ja inhottavia tekosiaan.

Tällaisia ovat nykyisen kansallisen elämän tosiasiat, kun niitä tarkastellaan marxilaisesti, s.o. luokkataistelun kannalta, kun vertaillaan tunnuksia luokkien etuihin ja politiikkaan eikä tyhjiin „yleisiin periaatteisiin”, mahtipontisiin puheisiin ja fraaseihin.

Kansallisen kulttuurin tunnus on porvarillista (ja usein myös mustasotnialais-kerikaalista) petosta. Meidän tunnuksenamme on demokratismin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälinen kulttuuri.

Tässä kohdassa bundilainen hra Liebmann ryntää taisteluun ja nujertaa minut seuraavalla murhaavalla sanaryöpyllä:

„Jokainen, joka vähänkin tuntee kansallisuuskysymystä, tietää, ettei internationaalinen kulttuuri ole innationaalista* kulttuuria (kulttuuria, jolta puuttuu kansallinen muoto); innationaalinen kulttuuri, joka ei saa olla venäläistä, ei juutalaista, ei puolalaista, vaan pelkästään aitoa kulttuuria, on järjettömyyttä; internationaaliset aatteet nimittäin saattavat tulla työväenluokalle läheisiksi vasta silloin, kun ne on sovellettu sille kielelle, jota työmies puhuu, ja niiden konkreettisten kansallisten olojen mukaisiksi, joissa hän elää; työmies ei saa olla välinpitämätön oman kansallisen kulttuurinsa tilaa ja kehitystä kohtaan, sillä sen ja vain sen kautta hän saa mahdollisuuden päästä osalliseksi „demokratismiin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälisestä kulttuurista”. Tämä on kauan sitten tunnettua, mutta V. I. ei ole tietävinäänkään kaikesta siitä...”

Syventykääpä tähän tyypilliseen bundilaiseen järkeilyyn, jonka, näettekös, pitäisi kumota esittämäni marxilainen teesi. Äärettömän itsevarman näköisenä, „kansallisuuskysymystä tuntevana” henkilönä hra bundilainen tarjoaa meille tavanomaisia porvarillisia katsomuksia „kauan sitten tunnettuina” totuuksina.

Niin, rakas bundilainen, kansainvälinen kulttuuri ei ole epäkansallista. Sitä ei ole kukaan sanonut. Kukaan ei ole julistanut „aitoa” kulttuuria, ei puolalaista, ei juutalaista, ei venäläistä eikä muunlaistakaan, joten turha sanatulvanne ei ole muuta kuin yritys kääntää lukijan huomio muualle ja hämätä asian ydin sanahelinällä.

Kussakin kansallisessa kulttuurissa on, vaikkapa kehittymättöminäkin, demokraattisen ja sosialistisen kulttuurin *aineksia*, sillä *kussakin* kansakunnassa on työtätekevien ja sorrettujen laaja joukko, jonka elämänehdot synnyttävät kiertämättömästi demokraattista ja sosialistista ideologiaa. Mutta *kussakin* kansakunnassa on olemassa myös porvarillista (ja useimmiten vielä mustasotnialaista ja klerikaalista) kulttuuria — ja sitä paitsi ei ainoastaan „aineksina”, vaan *vallitsevan* kulttuurin muodossa. Siksipä „kansallinen kulttuuri” yleensä on tilanherrojen, pappien, porvariston kulttuuria. Tämän marxilaiselle aakkosellisen perustotuuden

* Inter — välissä; in — epä; internationaalinen — kansallisuuksien keskeinen, kansainvälinen; innationaalinen — epäkansallinen, kansaton, kansallisuudeton, kansallisia piirteitä vaille oleva.

on bundilainen jättänyt varjoon, „manannut pois” sanavalikoimallaan, t.s. itse asiassa hän on hämännyt lukijaa näkemästä luokkaeron syvää kuilua *sen sijaan*, että olisi sen paljastanut ja selittänyt sitä. Bundilainen on *todellisuudessa* esiintynyt kuin porvari, jonka koko etu vaatii levittämään uskoa luokkien yläpuolella olevaan kansalliseen kulttuuriin.

Asettaessamme tunnukseksi „demokratismiin ja yleismaailmallisen työväenliikkeen kansainvälisen kulttuurin” me otamme *jokaisesta* kansallisesta kulttuurista *vain* sen demokraattiset ja sen sosialistiset ainekset, otamme *vain* ne ja *ehdottomasti* vastapainona *jokaisen* kansakunnan porvarilliselle kulttuurille, porvarilliselle nationalismitte. Ei yksikään demokraatti eikä varsinkaan marxilainen kiellä kielten tasa-arvoisuutta taikka välttämättömyyttä polemisoida äidinkielellä „oman” porvariston kanssa, propagoida „omalle” talonpoikaistolle ja pikkuporvaristolle antiklerikaalisia tai porvaristonvastaisia aatteita — siitä on turhaa puhuakin, näillä kiistattomilla totuuksilla bundilainen hämää sen, mistä kiistellään, t.s. sen, mistä todellisuudessa on kysymys.

Kysymys on siitä, sopiiko marxilaisen asettaa suoraan tai välillisesti kansallisen kulttuurin tunnus vai onko ehdottomasti *vastustettava* sitä julistamalla kaikin kielin ja „sopeuttamalla” kaikkiin paikallisiin ja kansallisiin erikoi-suuksiin työväen *kansainvälisyyden* tunnusta.

„Kansallisen kulttuurin” tunnuksen merkitystä eivät määrää jonkun intelligenttiparan lupaukset tai hyvät aiokemukset „tulkita” tämä tunnus „sen kautta tapahtuvaksi kansainvälisen kulttuurin toteuttamiseksi”. Sellainen katsantokanta olisi lapsellista subjektivismia. Kansallisen kulttuurin tunnuksen merkityksen määräävät kyseisen maan ja maailman kaikkien maiden kaikkien yhteiskuntaluokkien objektiiviset suhteet. Porvariston kansallinen kulttuuri on *tosiasia* (ja, toistan sen vielä kerran, porvaristo hieroo kaikkialla lehmäkauppoja tilanherrojen ja pappien kanssa). Sotaisa porvarillinen nationalismi, joka tylsyyttää, petkuttaa ja erottaa työläisiä toisistaan viedäkseen heitä porvariston talutusnuorassa, — tämä on aikamme tärkein tosiasia.

Ken haluaa palvella proletariaattia, hänen on liitettävä yhteen kaikkien eri kansakuntien työläiset, taistellen järkkymättä sekä „*omaa*” että vierasta porvarillista nationalismia

vastaan. Ken puoltaa kansallisen kulttuurin tunnusta — hänen paikkansa on nationalististen pikkuporvarien parissa eikä marxilaisten keskuudessa.

Ottakaamme konkreettinen esimerkki. Voiko isovenäläinen marxilainen hyväksyä kansallisen, isovenäläisen, kulttuurin tunnuksen? Ei voi. Sellainen henkilö on sijoitettava nationalistien eikä marxilaisten joukkoon. Tehtävänäimme on taistella vallitsevana olevaa isovenäläisten mustasotnialaista ja porvarillista kansallista kulttuuria vastaan kehittämällä yksinomaan kansainvälisessä hengessä ja mitä tiiviimmässä liitossa muiden maiden työläisten kanssa niitä ituja, joita meidänkin demokraattisen liikkeemme ja työväenliikkeemme historiassa on. Taistella kansainvälisyyden nimessä omia isovenäläisiä tilanherroja ja porvareita vastaan, heidän „kulttuuriaan” vastaan, „sopeutuen” Purishkevitchien ja Struvein erikoisuuksiin, — se on tehtäväsi, vaan ei kansallisen kulttuurin tunnuksen julistaminen ja hyväksyminen.

Sama koskee myös eniten sorrettua ja ahdistettua kansallisuutta, juutalaisia. Juutalaisten kansallinen kulttuuri on rabbiinien ja porvarien tunnus, vihollistemme tunnus. Mutta juutalaisten kulttuurissa samoin kuin koko juutalaiskansan historiassa on muitakin aineksia. Maapallon kaikista 10½ miljoonasta juutalaisesta hieman enemmän kuin puolet asuu Galitsiassa ja Venäjällä, näissä takapajuisissa, puolittain raakalaismaissa, joissa juutalaisia pidetään *väkisin* kastin asemassa. Toinen puoli juutalaisväestöstä asuu sivistysmaailmassa, ja siellä ei ole juutalaisten eristyneisyyttä kastiksi. Siellä tuntuvat selvinä juutalaiskulttuurin suuret yleismaailmallisesti edistykselliset piirteet: sen kansainvälisyys, sen herkkä vastaanottavuus aikakauden edistyksellisiä liikkeitä kohtaan (demokraattisiin ja proletariaatin liikehtimisiin osallistuvien juutalaisten prosenttiluku on kaikkialla isompi kuin juutalaisten prosenttiluku koko väestöstä).

Ken välittömästi tai välillisesti julistaa juutalaisten „kansallisen kulttuurin” tunnusta, hän (olkootpa hänen aikomuksensa kuinka hyviä tahansa) on proletariaatin vihollinen, juutalaisuudessa esiintyvän *vanhoillisuuden* ja *kastijaon* puoltaja, rabbiinien ja porvarien apuri. Ja päinvastoin ne marxilaiset juutalaiset, jotka yhtyvät venäläisten, liettualaisten, ukrainalaisten y.m. työläisten kanssa kansainväliseksi marxilaisten järjestöiksi auttaen osaltaan (sekä venä-

jän että juutalaisten kielellä) työväenliikkeen kansainvälisen kulttuurin luomista, ne juutalaiset — vastoin Bundin⁶ separatismia — jatkavat juutalaiskansan parhaita perinteitä taistellen „kansallisen kulttuurin” tunnusta vastaan.

Porvarillinen nationalismi ja proletaarinen internationalismi — siinä kaksi toisilleen sovittamattoman vihamielistä tunnusta, jotka edustavat vastaavasti kahta koko kapitalistisen maailman suurta luokkaleiriä ja ilmentävät *kahta* erilaista politiikkaa (enemminkin: kahta maailmankatso-
musta) kansallisuuskysymyksessä. Puolustaessaan kansallisen kulttuurin tunnusta ja rakentaessaan sen nojaan kokonaisen suunnitelman ja käytännöllisen toimintaohjelman, n.s. „kansallisen kulttuuriautonomian” ohjelman, bundilaiset *todellisuudessa* toimivat porvarillisen nationalismin juurruttajina työväestön keskuuteen.

3. NATIONALISTINEN „ASSIMILOINNIN” PELATIN

Assimiloitumista *, s.o. kansallisten erikoisuuksien kadottamista, toiseen kansallisuuteen sulautumista koskeva kysymys tarjoaa tilaisuuden esittää havainnollisesti, mihin seuraamuksiin bundilaisten ja heidän kannattajiensa nationalistinen hoipertelu johtaa.

Ilmaisten ja toistaen erehtymättä bundilaisten tavanomaiset perustelut, oikeammin heidän menetelmänsä, hra Liebmanna sanoi „*vanhaksi assimiloitilörpötykseksi*” vaatimusta, joka edellyttää kyseisen valtion kaikkien eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten yhtenäisyyttä ja yhdistymistä yhteisiin työväenjärjestöihin (ks. edellä „Severnaja Pravdassa” julkaistun kirjoituksen loppuosaa).

„Siis”, sanoo hra F. Liebmanna „Severnaja Pravdassa” olleen artikkelin loppuosan johdosta, „kysymykseen: mitä kansallisuutta olette? työläisen pitäisi vastata: olen sosialidemokraatti”.

Tätä bundilaisemme pitää teräväjärkisyyden huippuna. Todellisuudessa hän paljastaa itsensä lopullisesti *moisilla* sukkeluuksillaan ja kirkumisilla „assimiloimisesta”, jotka *on tähdäty* johdonmukaisen demokraattista ja *marxilaista* tunnusta vastaan.

* Kirjaimellisesti — yhtäläistymistä, samaistumista.

Kehittyvä kapitalismi tuntee kaksi historiallista tendenssiä kansallisuuskysymyksessä. Ensimmäinen: kansallisen elämän ja kansallisten liikkeiden syntyminen, taistelu kaikkinaista kansallisuussortoa vastaan, kansallisten valtioiden muodostaminen. Toinen: kansakuntien välisten kaikkinaisten yhteyksien kehittyminen ja lisääntyminen, kansallisten raja-aitojen särkeminen, pääoman, yleensä talouselämän, politiikan, tieteen y.m.s. kansainvälisen yhtenäisyyden luominen.

Kumpikin tendenssi on kapitalismin yleismaailmallinen laki. Ensimmäinen on vallitsevana kapitalismin kehityksen alussa, jälkimmäinen on luonteenomaista kypsyneelle, sosialistiseksi yhteiskunnaksi muuttumistaan kohti kulkevalle kapitalismille. Marxilaisten kansallisuusohjelma ottaa huomioon molemmat tendenssit, puoltaen ensinnäkin kansakuntien ja kielten tasa-arvoisuutta, sallimatta minikäänlaisia *erioikeuksia* siinä suhteessa (ja puoltaen myös kansakuntien itsemääräämisoikeutta, josta puhumme erikseen tuonnempana), ja toiseksi internationalismin periaatetta ja leppymätöntä taistelua sitä vastaan, että proletariaattia saastutetaan porvarillisella, vaikkapa kaikkein hioitummallakin, nationalismilla.

Herää kysymys: mitä bundilaisemme tarkoittaa anoessaan taivasten apua „assimilointia” vastaan? Hän *ei ole voinut* tarkoittaa väkivaltaisuuksia kansakuntia kohtaan eikä yhden kansakunnan *erioikeuksia*, sillä tällöin sana „assimilointi” ei yleensä sovi; — sillä kaikki marxilaiset niin erikseen kuin yhteisesti virallisena kokonaisuutenakin ovat täysin selvästi ja ilman tulkinnan varaa tuominneet vähäisimmänkin kansallisen sorron, orjuutuksen ja eriarvoisuuden; — sillä loppujen lopuksi myös „Severnaja Pravdan” artikkelissa, jonka kimppuun bundilainen on rynnännyt, tämä marxilaisten yleinen ajatus on ilmaistu ehdottoman jyrkästi.

Ei. Metkut eivät tässä auta. Tuomitessaan „assimiloinnin” hra Liebmann *ei* tarkoittanut sillä sortoa, *ei* eriarvoisuutta *eikä* erioikeuksia. Mutta jääkö assimilointi-käsitteeseen mitään reaalista jäljelle, jos siitä erotetaan pois kaikehenlainen väkivalta ja kaikkinaisen eriarvoisuus?

Jää, ehdottomasti. Jäljelle jää se kapitalismin maailmanhistoriallinen pyrkimys kansallisten raja-aitojen hävittämiseen, kansallisten erilaisuuksien tasoittamiseen, kansakuntien *assimiloimiseen*, mikä on joka vuosikymmenen aikana

ilmennyt yhä voimakkaampana ja on eräs niistä mahtavimmista voimatekijöistä, jotka muuttavat kapitalismia sosialismiksi.

Se ei ole marxilainen eikä edes demokraattikaan, joka ei tunnusta eikä puolusta kansakuntien ja kielten tasa-arvoisuutta eikä taistele kaikkinaista kansallisuussortoa tai eriarvoisuutta vastaan. Tämä on varmaa. Mutta yhtä varmaa on, että se muka-marxilainen, joka haukkuu suut ja silmät täyteen muuta kansallisuutta olevaa marxilaista „assimiloinnista”, on sinänsä itse asiassa tavallinen *nationalistinen poroporvari*. Tähän vähemmän kunnioitettavaan ihmisryhmään kuuluvat kaikki bundilaiset ja (kuten heti nähdään) herrojen L. Jurkevitchin, Dontsovin ja kumpp. kaltaiset ukrainalaiset kansallissosialistit.

Todistaaksemme konkreettisesti näiden nationalististen poroporvarioiden mielipiteiden koko taantumuksellisuuden esittämme kolmenlaisia asiatietoja.

Venäjän ortodoksaalisten marxilaisten „assimilointikantaa” vastaan meluavat eniten Venäjän kaikki juutalaiset nationalistit ja siinä luvussa varsinkin bundilaiset. Kuitenkin, kuten edellä mainituista tiedoista näkyy, koko maailman 10½ miljoonasta juutalaisesta *noin puolet* elää *sivistysmaailmassa suurimman* „assimiloinnin” oloissa, jota vastoin Venäjän ja Galitsian onnettomat, poljetut, oikeudettomat, Purishkevitchien (niin venäläisten kuin puolalaisienkin) polkemat juutalaiset elävät oloissa, joissa ilmenee *vähimmän* „assimilointia” ja eniten eristyneisyyttä aina „asutusrajaan”, „prosentuaaliseen normiin” y.m. purishkevitchilaisiin ihannuksiin asti.

Sivistysmaailman juutalaiset eivät ole kansakunta, he ovat eniten assimiloituneet,— sanovat K. Kautsky ja O. Bauer. Galitsian ja Venäjän juutalaiset eivät ole kansakunta, täällä he valitettavasti ovat yhä *kasti* (mutta *eivät* omasta syystään, vaan Purishkevitchien syystä). Näin ajattelevat kiistämättä henkilöt, jotka epäilemättä tuntevat juutalaiskansan historian ja ottavat huomioon edellä esitetyt tosiasiat.

Mitä nämä tosiasiat osoittavat? Sitä, että „assimilointia” vastaan saattavat kirkua vain taantumukselliset juutalaiset poroporvarit, jotka haluavat kääntää historian pyörän taaksepäin, pakottaa sen pyörimään ei Venäjän ja Galitsian

järjestyksestä Pariisiin ja New Yorkin järjestykseen, vaan päinvastoin.

Assimilointia vastaan eivät ole koskaan huutaneet ne maailmanhistoriassa maineikkaat juutalaiskansan parhaimmat miehet, joista maailma on saanut demokratian ja sosialismin etevimpiä johtajia. Assimilointia vastaan huutavat vain juutalaiskansan „takalatoon” hurmaantuneet katselijat.

Kuinka laajaperäistä kansakuntien assimilointiprosessi yleensä on nykyajan edistyneimmän kapitalismin oloissa, siitä saa likipitäisen käsityksen esim. Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoihin suuntautuvaa siirtolaisuutta koskevista tiedoista. Euroopasta on mennyt sinne 10 vuodessa, s.o. vuosina 1891—1900, 3,7 milj. henkeä, ja 9 vuoden aikana, vv. 1901—1909,— 7,2 milj. henkeä. Vuoden 1900 väenlaskun mukaan Yhdysvalloissa oli yli 10 milj. ulkomaalaista. New Yorkin osavaltio, jossa saman väenlaskun mukaan oli yli 78.000 itävaltalaisista, 136.000 englantilaisista, 20.000 ranskalaisista, 480.000 saksalaisista, 37.000 unkarilaisista, 425.000 irlantilaisista, 182.000 italialaisista, 70.000 puolalaisista, 166.000 Venäjältä tullutta (enimmäkseen juutalaisia), 43.000 ruotsalaisista j.n.e.,— on kuin mylly, joka jauhaa pois kansalliset erilaisuudet. Ja sama, mikä on suurissa, kansainvälisissä mitoissa käynnissä New Yorkissa, on käynnissä myös jokaisessa isossa kaupungissa ja tehdasalueella.

Ken ei ole vajoanut nationalistisiin ennakkoluuloihin, hän ei voi olla huomaamatta tässä kapitalismin aikaansaaman kansakuntien assimilointiprosessin mitä suurinta historiallista edistystä ja eri korpikolkkien — varsinkin Venäjän kaltaisten takapajuisten maiden — kansallisen karsinointiprosessin hävittämistä.

Ottakaa Venäjä ja isovenäläisten suhtautuminen ukrainalaisiin. Tietysti jokainen demokraatti, marxilaisesta puhumattakaan, tulee päättäväisesti taistelemaan ukrainalaisten ennenkuulumatonta alentamista vastaan ja tulee vaatimaan heille täydellistä tasa-arvoisuutta. Mutta saman valtion proletariaatin välisen yhteyden ja liiton *heikentäminen* olisi suoranaista sosialismin kavaltamista ja jopa ukrainalaisten porvarillistenkin „kansallistehtävien” kannalta katsoen typerää politiikkaa.

Hra Lev Jurkevitch, joka myös sanoo itseään „marxilaiseksi” (voi Marx parkaa!), tarjoaa mallinäytteen tästä

typerästä politiikasta. Vuonna 1906 — kirjoittaa hra Jurkevitsh — Sokolovski (Basok) ja Lukashevitch (Tutshapski) väittivät, että Ukrainan proletariaatti on täysin venäläistynyt eikä kaipaa erityistä järjestöä. Sen johdosta hra Jurkevitsh, yrittämättä esittää ainoatakaan tosiseikkaa *itse asian olemuksesta*, käy kiukkuisesti kummankin kimppuun hihkuen hysteerisesti — aivan kaikkein halpa-arvoisimman, tylsimmän ja taantumuksellisimman nationalismin hengessä, — että tuo on muka „kansallista passiivisuutta”, „kansallista luopuruutta”, että nuo miehet „ovat lyöneet hajalle (!!) ukrainalaiset marxilaiset” y.m.s. Huolimatta „ukrainalaisen kansallishengen voimistumisesta työläisten keskuudessa” meillä on nykyään *vähemmistö* työläisistä „kansallisesti tietoista”, mutta enemmistö „on vielä venäläisen kulttuurin vaikutuksen alaisena” — vakuuttaa hra Jurkevitsh. Ja tehtävänäimme — huudahtaa tämä nationalistinen poroporvari — „ei ole kulkea joukkojen jäljessä, vaan johtaa niitä ja tehdä niille selväksi kansalliset tehtävät (национальну справу)” („Dzvin”, s. 89).

Koko tämä hra Jurkevitshin järkeily on läpeensä porvarillis-nationalistista. Mutta tuo järkeily ei kestä arvostelua edes porvarillistenkaan nationalistien näkökannalta, joista toiset tahtovat Ukrainan täydellistä tasa-arvoisuutta ja autonomiaa, toiset taas tahtovat riippumatonta Ukrainan valtiota. Ukrainalaisten vapauspyrkimysten vastustajia ovat isovenäläisten ja puolalaisten tilanherrojen luokka sekä näiden kahden kansakunnan porvaristo. Mikä yhteiskunnallinen voima pystyy torjumaan näiden luokkien yritykset? XX vuosisadan ensimmäinen vuosikymmen on antanut siihen tosiasioihin perustuvan vastauksen: sellaisena voimana on yksinomaan työväenluokka, joka johtaa mukanaan demokraattista talonpoikaista. Pyrkieessään hajottamaan ja siten heikentämään sitä todella demokraattista voimaa, jonka voitettua kansallinen väkivalta olisi mahdotonta, hra Jurkevitsh ei petä ainoastaan demokratian etuja yleensä, vaan myös kotimaansa, Ukrainan edut. Vapaa Ukraina on *mahdollinen* isovenäläisten ja ukrainalaisten proletaarien toimiessa yhtenäisesti, ilman sellaista yhtenäisyyttä siitä ei voi olla puhettakaan.

Mutta marxilaiset eivät rajoitu porvarillis-kansalliseen näkökantaan. Jo useiden vuosikymmenien aikana on tullut ihan ilmeiseksi, että taloudellisen kehityksen prosessi käy

nopeammin etelässä, s.o. Ukrainassa, joka on vetänyt Iso-Venäjäältä kymmeniä ja satoja tuhansia talonpoikia ja työläisiä kapitalistisiin suurtalouksiin, kaivoksiin ja kaupunkiin. Isovenäläisen ja ukrainalaisen proletariaatin „assimiloituminen” näissä puitteissa on epäilemätön tosiasia. *Ja tämä* tosiasia on *ehdottomasti* edistykellinen. Tylsän, piintyneen, paikallaan pysyttelevän ja karhumaiseksi metsäläistyneen isovenäläisen tai ukrainalaisen talonpoijan tilalle kapitalismi asettaa joustavaliikkeisen proletaarin, jonka elämänolot murtavat niin isovenäläisen kuin ukrainalaisenkin spesifiikkisesti kansallisen rajoittuneisuuden. Oletta-kaamme, että ajan oloon Iso-Venäjän ja Ukrainan välille tulee valtiollinen raja,— siinäkin tapauksessa isovenäläisten ja ukrainalaisten työläisten „assimiloituminen” on epäilemättä historiallisesti edistyksestä, kuten on edistyksestä kansallisuuksien jauhaantuminen Amerikassa. Mitä vapaammiksi Ukraina ja Iso-Venäjä tulevat, sitä *laajemmin ja nopeammin* tulee käymään kapitalismin kehitys, joka on tällöin entistä voimakkaammin vetävä *kaikkien* kansakuntien työläisiä valtakunnan kaikilta alueilta sekä joukoittain työväkeä kaikista naapurivaltioista (jos Venäjä osoittautuisi Ukrainan naapurivaltioksi) kaupunkiin, kaivoksiin ja tehtaisiin.

Hra Lev Jurkevitch menettelee kuin aito porvari ja vieläpä kuin lyhytnäköinen, ahdasmielinen, tylsäjärkinen porvari, t.s. kuin poroporvari, hylätessään kahden kansakunnan *proletariaatin* kanssakäymisen, sulautumisen, assimiloitumisen intressit ukrainalaisten kansallistehtävien hetkellisen menestyksen vuoksi. Ensin kansalliset tehtävät, sitten proletaraiset,— hokevat porvarilliset nationalistit ja heidän perässään herrat Jurkevitchit, Dontsovit y.m.s. valemari-laiset. Proletaraiset tehtävät ennen muuta, sanomme me, sillä ne eivät turvaa ainoastaan työn pitkäaikaisia, perustavaa laatua olevia intressejä ja ihmiskunnan intressejä, vaan myöskin demokratian intressit, ja ilman demokratiaa ei ole ajattelemistakaan ei autonomista eikä riippumatonta Ukrainaa.

Ja vihdoinkin hra Jurkevitchin järkeilystä, joka on tavattoman rikas nationalistisista kukkasista, pantakoon merkille vielä seuraava. Ukrainalaisten työläisten vähemmistö on kansallisesti tietoisia, sanoo hän,— „enemmistö on vielä

venäläisen kulttuurin vaikutuksen alaisena” (більшість перебуває ще під впливом російської культури).

Kun kysymyksessä on proletariaatti, niin tuommainen ukrainalaisen kulttuurin asettaminen kokonaisuutena isovenäläisen kulttuurin — otettuna myös kokonaisuutena — vastakohtaksi merkitsee mitä julkeinta proletariaatin intressien pettämistä porvarillisen nationalismin eduksi.

Me sanomme kaikille kansallissosialisteille: nykyajan jokaisessa kansakunnassa on kaksi kansakuntaa. Jokaisessa kansallisessa kulttuurissa on kahdenlaista kansallista kulttuuria. On olemassa Purishkevitchien, Gutshkovien ja Struvein isovenäläinen kulttuuri, mutta on olemassa myös se isovenäläinen kulttuuri, jota luonnehtivat nimet Tshernyshevski ja Plehanov. *Samanlaiset kaksi* kulttuuria on niin ikään ukrainalaisilla, samoin kuin Saksassa, Ranskassa, Englannissa, juutalaisilla j.n.e. Jos ukrainalaisten työläisten enemmistö on isovenäläisen kulttuurin vaikutuksen alaisena, niin me tiedämme varmasti, että isovenäläisen papillisen ja porvarillisen kulttuurin aatteiden rinnalla tällöin vaikuttavat myös isovenäläisen demokratian ja sosialidemokratian aatteet. Taistellessaan edellisen lajin „kulttuuria” vastaan, ukrainalainen *marxilainen* on aina erottava siitä jälkimmäisen kulttuurin ja sanova työläisilleen: „on ehdottomasti kaikin voimin pyrittävä löytämään, käyttämään ja vakiinnuttamaan jokainen mahdollisuus pitää yhteyttä tietoiseen isovenäläiseen työmieheen, hänen kirjallisuuteensa, aatepiiriinsä, sillä sitä vaativat *sekä* Ukrainan *että* Iso-Venäjä työväenliikkeen syvimät perusintressit”.

Jos ukrainalainen marxilainen antaa *täysin aiheellisen ja luonnollisen* vihansa isovenäläisiä sortajia kohtaan mennä *niin pitkälle*, että hän ulottaa edes hitusenkaan tuota vihaansa, vaikkapa vain vieroksuvan tunteensa isovenäläisten työläisten proletaariseen kulttuuriin ja proletaariseen asiaan, niin sellainen marxilainen vajoaa siten porvarillisen nationalismin suohon. Aivan samoin isovenäläisenkin marxilainen vajoaa nationalismin suohon, ei ainoastaan porvarillisen, vaan jopa mustasotniaalaisen nationalismin suohon, jos hän hetkeksikään unohtaa vaatimuksen, joka edellyttää täydellistä tasa-arvoisuutta ukrainalaisille ja heidän *oikeuttaan* itsenäisen valtion muodostamiseen.

Isovenäläisten ja ukrainalaisten työläisten täytyy yhdessä, ja niin kauan kuin he elävät samassa valtiossa, myös mitä kiinteimmin järjestöllisesti yhtenäisinä ja yhteensulautuneina puolustaa proletaarisen liikkeen yleistä eli kansainvälistä kulttuuria, suhtautuen ehdottoman suvaitsevasti kysymykseen siitä, millä kielellä propagandaa harjoitetaan ja miten tässä propagandassa otetaan huomioon puhtaasti paikalliset tai pelkästään kansalliset *erikoisuudet*. Se on marxilaisuuden ehdoton vaatimus. Kaikkinaiset puheet siitä, että toisen kansakunnan työläisten on erottauduttava toisen kansakunnan työläisistä, kaikkinaiset hyökkäilyt marxilaista „assimilointia” vastaan, kaikkinaisen toisen kansallisen kulttuurin asettaminen kokonaisuutena vastakohtaksi toiselle muka yhtenäiselle kansalliselle kulttuurille j.n.e. proletariaattia koskevissa kysymyksissä on *porvarillista* nationalismia, jota vastaan on käytävä armotonta taistelua.

4. „KANSALLINEN KULTTUURIAUTONOMIA”

Kysymyksellä „kansallisen kulttuurin” tunnuksesta on äärettömän suuri merkitys marxilaisille ei ainoastaan siksi, että se määrittelee kansallisuuskysymyksen osalta koko propagandamme ja agitaatiomme aatteellisen sisällön erotukseksi porvarillisesta propagandasta, vaan myöskin siksi vielä, että tämän tunnuksen pohjalle rakentuu koko paljon puhutun kansallisen kulttuuriautonomian ohjelma.

Tuon ohjelman pahimpana, periaatteellisena vikana on se, että se pyrkii sovelluttamaan käytännössä mitä hiotuinta ja mitä ehdottominta, huippuunsa kehitettyä nationalismia. Tuon ohjelman ytimenä on: kukin kansalainen kirjoittautuu johonkin kansakuntaan kuuluvaksi, ja kukin kansakunta muodostaa juridisen kokonaisuuden, jolla on oikeus verottaa pakollisesti jäseniään ja jolla on kansallinen parlamentti (eduskunta) sekä kansalliset „valtiosihteerit” (ministerit).

Tällainen aate kansallisuuskysymykseen sovellettuna muistuttaa Proudhonin aatetta sovellettuna kapitalismiin. Kapitalismia ja sen perustaa — tavaratuotantoa — ei ole hävitettävä, vaan on *puhdistettava* tuo perusta väärinkäytöksistä, kasvannaisista j.n.e.; ei ole hävitettävä vaihtoa ja vaihtoarvoa, vaan päinvastoin on „konstituoitava” se, tehtävä se yleiseksi, absoluuttiseksi, „*oikeudenmukaiseksi*”.

vapaaksi heilahteluista, pulista ja väärinkäytöksistä — se on Proudhonin aate.

Samoin kuin Proudhon on pikkuporvarillinen, samoin kuin hänen teoriansa absolutisoi vaihdon ja tavaratuotannon, korottaa ne luomistyön kruunuksi, yhtä pikkuporvarillinen on myöskin „kansallisen kulttuuriautonomian” teoria ja ohjelma, joka absolutisoi ja korottaa luomistyön kruunuksi porvarillisen nationalismin, siivilöiden siitä pois väkivallan, epäoikeudenmukaisuuden y.m.

Marxilaisuus on leppymätön nationalismia kohtaan, olkoonpa tämä kuinka „oikeudenmukaista”, „puhdasta”, hiottua ja sivistynyttä tahansa. Marxilaisuus asettaa kaikkien kansakuntien yhdistymisen mitä täydellisimmäksi yhteisyydeksi, jota silmiemme nähden lujittavat jokainen virsta rautatietä, jokainen kansainvälinen trusti, jokainen työväenliitto (joka on kansainvälinen taloudellisen toimintansa ja sittemmin myös aatteidensa, pyrkimystensä puolesta).

Kansallisuusperiaate on porvarillisessa yhteiskunnassa historiallisesti kiertämätön, ja ottaen huomioon tuon yhteiskunnan, marxilainen tunnustaa täydellisesti kansalliset liikkeet historiallisesti lainmukaisiksi. Mutta ettei tämä tunnustaminen muodostuisi nationalismin puolusteluksi, se on rajoitettava jyrkästi koskemaan vain sitä, mikä näissä liikkeissä on edistyksellistä,— ettei tuo tunnustaminen johdaisi proletariaatin tietoisuuden pimittämiseen porvarillisella ideologialla.

Edistyksellistä on kansanjoukkojen herääminen feodaali-ajan unesta, niiden taistelu kaikkinaista kansallisuussortoa vastaan, kansan suvereenisuuden, kansakunnan suvereenisuuden puolesta. Tästä seuraa marxilaisen *ehdoton* velvollisuus puoltaa mitä jyrkintä ja mitä johdonmukaisinta demokratismia kansallisuuskysymyksen joka kohdan osalta. Tämä on pääasiallisesti negatiivinen tehtävä. Sitä pitämälle proletariaatti ei voi mennä nationalismin tukemisessa, sillä siitä alkaa *porvariston* „positiivinen” (myönteinen) toiminta, porvariston, joka pyrkii *lujittamaan* nationalismia.

Proletariaatti demokraattisena voimana on ehdottomasti velvollinen hävittämään kaikkinaisen feodaalisen sorron, kaikkinaisen kansakuntien sortamisen, kaikkinaiset jollekin yhdelle kansakunnalle tai yhdelle kielelle annetut erioikeudet; sitä vaatii proletariaatin luokkataistelun ehdoton etu,

taistelun, jota kansalliset eripuraisuudet hämäävät ja haittaavat. Mutta porvarillisen nationalismin kannattaminen näiden tarkasti määritettyjen, tiettyihin historiallisiin puitteisiin asetettujen rajojen *yli* merkitsee proletariaatin kavaltaamista ja porvariston puolelle asettumista. Siinä on olemassa raja, joka on useinkin sangen ohut ja jonka bundilaiset ja ukrainalaiset kansallissosialistit kokonaan unohtavat.

On käytävä ehdottomasti taistelua kaikkea kansallisuus-sortoa vastaan. On hylättävä ehdottomasti taistelu kaikkinaisen kansallisen kehityksen *puolesta* yleensä, „kansallisen kulttuurin” *puolesta* yleensä. Kapitalistisen yhteiskunnan taloudellinen kehitys tarjoaa meille kaikkialla maailmassa esimerkkejä kypsymättömistä kansallisista liikkeistä, esimerkkejä suurten kansakuntien muodostumisesta useammasta pienestä kansakunnasta tai muutamien pienten kansakuntien vahingoksi, esimerkkejä kansakuntien assimiloitumisesta. Porvarillisen nationalismin periaatteena on kansallisuuden kehittäminen yleensä, josta seuraa porvarillisen nationalismin eristymispyrkimys, siitä myös loputon eripuraisuus kansallisuuksien välillä. Proletariaatti sitä vastoin ei ainoastaan ole ottamatta puolustettavakseen jokaisen kansakunnan kansallista kehitystä, vaan päinvastoin varoittaa joukkoja tuollaisista illuusioista, vaatii kapitalistiselle kierrolle mitä täydellisintä vapautta, se tervehtii kaikkea kansakuntien assimiloitumista, paitsi väkivallalla tapahtuvaa tai erioikeuksiin pohjautuvaa assimiloitumista.

Nationalismin vakiinnuttaminen tiettyyn, „oikeudenmukaisesti” rajoitettuun piiriin, nationalismin „konstituoiminen”, lujien ja kestävien raja-aitojen rakentaminen kaikkien eri kansakuntien välille erikoisen valtiolaitoksen avulla — sellainen on kansallisen kulttuuriautonomian aatteellinen perusta ja sisältö. Tuo ajatus on läpeensä porvarillinen ja kauttaaltaan valheellinen. Proletariaatti ei voi tukea mitään nationalismin vakiinnuttamista, — päinvastoin, se tukee kaikkea, mikä auttaa kansallisten erilaisuuksien tasoittumista, kansallisten raja-aitojen häviämistä, kaikkea, mikä tekee kansallisuuksien väliset yhteydet yhä läheisemmiksi, kaikkea, mikä johtaa kansakuntien sulautumiseen. Toisenlainen menettely merkitsisi samaa kuin asettua taantumuksellisen nationalistisen poroporvarillisuuden puolelle.

Kun Itävallan sosialidemokraatit edustajakokouksessaan Brunnissä (v. 1899) käsitteivät kansallisen kulttuuriautonomian luonnosta, niin tämän suunnitelman teoreettiseen arviointiin ei kiinnitetty juuri mitään huomiota. Mutta on opettavaista panna merkeille, että tätä ohjelmaa vastaan esitettiin seuraavat kaksi perustelua: 1) ohjelma johtaisi klerikalismiin voimistumiseen; 2) „sen seurauksena ikuistettaisiin shovinismi, jota juurrutettaisiin jokaiseen pieneen yhdyskuntaan, jokaiseen pikkuryhmään saakka” (Brünnin edustajakokouksen viralliset pöytäkirjat saksan kielellä, s. 92. On olemassa venäjänkielinen käännös juutalaisten nationalistisen puolueen, „JSTP:n”⁷ julkaisemana).

Epäilemätöntä on, että „kansallinen kulttuuri” tämän sanonnan tavanomaisessa merkityksessä, t.s. käsittäen koulut j.n.e., on nykyään maailman kaikissa maissa klerikaalien ja porvarillisten shovinistien vallitsevan vaikutuksen alaisena. Kun bundilaiset, puolustaessaan „kansallista kulttuuri”-autonomiaa, sanovat, että kansakuntien konstituoinen tekee luokkataistelun niiden sisällä *puhtaaksi* kaikista muista tarkoituseristä, niin se on ilmeistä ja naurettavaa sofistikkaa. Jokaisessa kapitalistisessa yhteiskunnassa käydään vakavaa luokkataistelua ennen kaikkea taloudellisella ja poliittisella alalla. Koulualan erottaminen erilleen *siitä* on ensinnäkin tolkutonta haaveilua, sillä koulua (ja yleensä „kansallista kulttuuria”) ei voida irrottaa talouselämästä eikä politiikasta, ja toiseksi juuri kapitalistisen maan taloudellinen ja poliittinen elämä *pakottaa* joka askeleella särkemään tolkuttomat ja vanhettuneet kansalliset raja-aidat ja ennakkoluulot, jota vastoin koulutoimen y.m.s. alojen erottaminen erilleen nimenomaan säilyttäisi, kärjistäisi, voimistaisi „puhdasta” klerikalismia ja „puhdasta” porvarillista shovinismia.

Osakeyhtiöissä istuu yhdessä, toinen toisiinsa täydellisesti yhtyneinä eri kansallisuutta olevia kapitalisteja. Tehtaissa työskentelee yhdessä eri kansallisuutta olevia työläisiä. Jokaisessa todella tärkeässä ja syvässä poliittisessä kysymyksessä ryhmittymisen tapahtuu luokittain eikä kansallisuuksittain. Koulutoimen y.m.s. alojen „ottaminen pois valtion hallinnasta” ja niiden luovuttaminen kansakuntien hoidettaviksi merkitsee juuri sitä, että pyritään kansallisuuksia yhdistävästä talouselämästä *erottamaan* niin sanoaksemme yhteiskuntaelämän kaikkein ideologisin ala, missä

on kaikkein helpointa juurruttaa „puhdasta” kansallista kulttuuria eli missä kansallinen klerikalismien ja shovinismien viljeleminen on helpointa.

Käytännössä toteutettuna „eksterritoriaalisen” (maasta irrallisen, tämän taikka tuon kansakunnan asuma-alueesta riippumattoman) eli „kansalliskulttuurillisen” autonomian suunnitelma merkitsisi vain yhtä: *koulutoimen jakamista kansallisuuksittain*, t.s. kansallisten kuurioiden muodostamista koulualalla. Ei tarvitse muuta kuin tehdä itselleen selväksi tämän kuulun bundilaisen suunnitelman *todellinen* olemus, niin havaitsee sen täysin taantumukselliseksi yksinpä demokratiankin kannalta, proletariaatin sosialismin puolesta käymän luokkataistelun kannasta puhumattakaan.

Eräs esimerkki ja eräs koulutoimen „kansallistamisen” suunnitelma selittää havainnollisesti, mistä tässä on kysymys. Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa on yhä vieläkin kauttaaltaan koko elämässä säilynyt osavaltioiden jako pohjois- ja etelävaltioihin; edellisissä ovat voimakkaimpia traditioita vapaus ja taistelu orjanomistajia vastaan, jälkimmäisissä ovat voimakkaimpia traditioita orjanomistus, neekerivainon jätteet, neekerien taloudellinen polkeminen ja sivistyksellinen alennustila (neekereistä on lukutaidottomia 44% ja valkoihoisista 6%) j.n.e. Niinpä pohjoisvaltioissa neekerit opiskelevat yhdessä valkoihoisten kanssa, samoissa kouluissa. Etelässä on erikoiset neekerikoulut — „kansalliset” eli rotujakoon perustuvat, kuinka vain haluatte. Tämä taitaakin olla ainoa esimerkki koululaitoksen „kansallistamisesta” käytännössä.

Itä-Euroopassa on maa, missä vielä nytkin ovat mahdollisia Beilisin jutun⁸ kaltaiset oikeusjutut ja missä juutalaiset on herrojen Purishkevitshien toimesta tuomittu olemaan neekereitäkin huonommassa asemassa. Tässä maassa syntyi ministeriössä hiljattain suunnitelma *juutalaisten kouluopetuksen kansallistamisesta*. Onneksi tuo taantumuksellinen utopia tulee tuskin koskaan toteutumaan, samaten kuin Itävallankaan pikkuporvarien utopia, jotka, menetettyään kaiken toivonsa johdonmukaisen demokratian toteuttamisesta ja kansallisen eripuraisuuden lakkaamisesta, ovat keksineet koulualalla *kotelot* kansakuntia varten, etteivät ne voisi riidellä keskenään koulujen *jakamisesta...*, vaan

„konstituoituivat” käymään *ikuista* riitaa eri „kansalliskulttuurien” välillä.

Itävallassa kansallinen kulttuuriautonomia on jäänyt huomattavassa määrin kirjalliseksi keksinnöksi, jota eivät itse itävaltalaiset sosialidemokraatitkaan ole ottaneet vakavalta kannalta. Sen sijaan Venäjällä sen ovat ottaneet ohjelmiinsa kaikki porvarilliset juutalaispuolueet sekä eri kansallisuuksien eräät poroporvarilliset, opportunistiset ainekset, kuten esimerkiksi bundilaiset, likvidaatit Kaukasiassa, Venäjän vasemmistonarodnikkilaista suuntaa edustavien kansallisten puolueiden konferenssi. (Huomautamme sulkeissa, että tämä konferenssi pidettiin vuonna 1907 ja sen päätöslauselma hyväksyttiin venäläisten eserrien ja puolalaisten sosialipatrioottien, *P. P. S:n*⁹ *pidätyessä* äänestämistä. Pidättyminen on eserrien ja p.-p.-s-läisten taholta ihmeteltävän kuvaava tapa suhtautua mitä tärkeimpään periaatteelliseen kysymykseen kansallisuusohjelman alalla!)

Itävallassa juuri Otto Bauer, „kansallisen kulttuuriautonomian” johtavin teoretikko, on omistanut kirjassaan erikoisen luvun sen todistamiselle, ettei tuon ohjelman asettaminen käy päinsä juutalaisiin nähden. Mutta Venäjällä, juuri juutalaisten keskuudessa, ovat kaikki porvarilliset puolueet — ja Bund niiden myötäveisaajana — hyväksyneet tuon ohjelman *. Mitä se merkitsee? Se merkitsee sitä, että historia on toisen valtion poliittisella käytännöllä paljastanut Bauerin keksinnön järjettömyyden, aivan samoin kuin venäläiset bernsteiniläiset (Struve, Tugan-Baranovski, Berdjajev ja kumpp.) ovat pikaisella evoluutiollaan marxilaisuudesta liberalismiin paljastaneet saksalaisen bernsteiniläisyyden todellisen aatteellisen sisällön.

* On ymmärrettävää, miksi bundilaiset useinkin tavattoman kiihkeästi kiistävät sen tosiasian, että „kansallisen kulttuuriautonomian” ovat hyväksyneet *kaikki* porvarilliset juutalaispuolueet. Tuo tosiasia paljastaa liian ilmeisesti, mitä osaa Bund todellisuudessa näyttelee. Erään bundilaisen, hra Maninin yrittäessä „Lutsh” lehdessä¹⁰ toistamiseen kiistää sen, N. Skop paljasti hänet täydellisesti (ks. „Prosvestshenijen” 3. numeroa). Mutta kun hra Lev Jurkevitch „Dzvin” lehdessä (1913, № 7—8, s. 92) siteeraa „Prosvestshenijesta” (№ 3, s. 78) N. Sk:n lauseen: „Bundilaiset ovat jo aikoja sitten vaatineet yhdessä kaikkien porvarillisten juutalaispuolueiden ja -ryhmien kanssa kansallista kulttuuriautonomiaa” ja *väärentää* tuon sitaatin *poistamalla* siitä sanan „bundilaiset” ja *vaihtamalla* sanat „kansallista kulttuuriautonomiaa” sanoiksi „kansallisia oikeuksia”, niin ei auta muuta kuin ihmetellä! Hra Lev Jurkevitch ei ole ainoastaan nationalisti, ei ainoastaan hämmästyttävän tietämätön mitä sosialidemokratian historiaan ja sosialidemokratien ohjelmaan tulee, vaan myös *suoranainen sitaattien väärentäjä*, kun siitä on etua Bundille. Huonostipa ovat Bundin ja herrojen Jurkevitchien asiat!

„Kansalliskulttuurillista” autonomiaa eivät ole ottaneet ohjelmaansa enempää Itävallan kuin Venäjänkään sosialidemokraatit. Mutta porvarilliset juutalaispuolueet kaikkein takapajuisimmassa maassa ja muutamat pikkuporvarilliset muka-sosialistiset ryhmät *ovat sen ottaneet* juurruttaakseen porvarillisen nationalismin aatteita hiotussa muodossa työväen keskuuteen. Tämä tosiseikka puhuu itse puolestaan.

Kun kerran olemme jo joutuneet koskettelemaan itävaltalaisista ohjelmaa kansallisuuskysymyksestä, niin emme saata olla palauttamatta oikeuksiinsa totuutta, jota bundilaiset usein vääristelevät. Brünnin edustajakokouksessa *esitettiin aito* „kansallisen kulttuuriautonomian” ohjelma. Se oli eteläslaavilaisen sosialidemokratian ohjelma, jonka 2. kohdassa sanotaan: „Kukin Itävallassa asuva kansa, sen jäsenten asuma-alueesta riippumatta, muodostaa autonomisen ryhmän, joka hoitaa täysin itsenäisesti kaikkia kansallisia (kieltä ja kulttuuria koskevia) asioitaan”. Tätä ohjelmaa ei puolustanut ainoastaan Kristan, vaan myös vaikutusvaltainen Ellenbogen. Kuitenkin se hylättiin, sen puolesta ei annettu ainoatakaan ääntä. Hyväksyttiin *territoriaalinen* ohjelma, s.o. ohjelma, joka ei edellytä *minkäänlaisia* „kansakunnan jäsenten asuma-alueesta riippumattomia” kansallisia ryhmiä.

Hyväksytyyn ohjelman 3. kohdassa sanotaan: „Saman kansakunnan itsehallinnolliset *alueet* muodostavat yhdessä kansallisesti yhtenäisen liiton, joka päättää kansallisista asioistaan täysin autonomisesti” (vrt. „Prosvestshenije”, 1913, № 4, s. 28¹¹). Selvä on, että tämäkin kompromissiohjelma on väärä. Selittäkäämme sitä esimerkillä. Saratovin kuvernementissa oleva saksalaisten siirtolaisten yhdyskunta ynnä saksalaisten työläisten esikaupunkiasutus Riiassa tai Lodzissa ynnä Pietarin lähetyvillä oleva saksalaiskylä j.n.e. muodostavat Venäjällä asuvien saksalaisten „kansallisesti yhtenäisen liiton”. Ilmeistä on, etteivät sosialidemokraatit voi *vaatia* sellaista eivätkä voi *vahvistaa* tuollaista liittoa, vaikka he eivät tietysti lainkaan kiistä *vapautta* yhtyä kaikenlaisiin liittoihin, eivät myöskään minkään kansallisuuden minkäänlaisten yhteisöjen vapautta liittoutua kyseisessä valtiossa. Mutta Venäjän eri seuduilla asuvien ja eri

luokkiin kuuluvien saksalaisten y.m. erottamista valtakunnan lain nojalla yhteiseksi saksalaisten kansalliseksi liitoksi voivat puuhata papit, porvarit, poroporvarit ja kuka tahansa, mutta eivät sosialidemokraatit.

5. KANSAKUNTIEN TASA-ARVOISUUS JA VÄHEMMISTÖKANSALLISUUKSIEN OIKEUDET

Venäjän opportunistien yleisimpänä tapana kansallisuuskysymystä käsiteltäessä on viitata Itävallan tarjoamaan esimerkkiin. „Severnaja Pravdassa” julkaistussa kirjoituksessani * („Prosvestshenije” № 10, ss. 96—98), jonka kimppuun opportunistit ovat käyneet (hra Semkovski „Novaja Rabotshaja Gazetassa”¹², hra Liebmann „Zeitissä”), väitän, että on olemassa vain yksi kansallisuuskysymyksen ratkaisu, mikäli se yleensä on mahdollinen kapitalismin maailmassa, ja sellaisena ratkaisuna on johdonmukainen demokratismi. Todisteeksi viitataan muun muassa Sveitsiin.

Tämä viittaus ei miellytä kumpaakaan edellä mainittua opportunistia, jotka koettavat sen kumota tai heikentää sen merkitystä. Kautsky on näettekös sanonut, että Sveitsi on poikkeus; että Sveitsissä nähkääs on desentralisaatio kerrassaan erikoista, historia erikoista, erikoiset maantieteelliset olot, toiskielisen väestön sijainti poikkeuksellisen omalaatuista j.n.e. j.n.e.

Tuo kaikki ei ole muuta kuin yritystä *kiertää* väittelyn ydin. Tietysti Sveitsi on poikkeus siinä mielessä, ettei se ole eheä kansallisvaltio. Mutta samanlaisia poikkeuksia (eli takapajuisuuksia, lisää Kautsky) ovat Itävalta ja Venäjä. Tietysti Sveitsissä ovat vain erikoiset, omalaatuiset historialliset ja elinolot turvanneet sen, että siellä on demokratismia *enemmän* kuin useimmissa sen naapureina olevissa Euroopan maissa.

Mutta mitä merkitystä tällä kaikella on, kun on kysymys *esikuvasta*, josta on otettava oppia? Maat, joissa tämä tai tuo instituutio on saatettu voimaan *johdonmukaisen* demokratismin perusteilla, ovat nykyoloissa kaikkialla maailmassa poikkeuksia. Mutta voisiko tämä seikka estää meitä vaatimasta ohjelmassamme johdonmukaisen demokratismin noudattamista kaikissa instituutioissa?

* Ks. tätä osaa, ss. 4—6. *Toim.*

Sveitsin erikoisuutena ovat sen historia, sen maantieteelliset ja muut olot. Venäjän erikoisuutena ovat proletariaatin voimakkuus, jollaista porvarillisten vallankumousten kaudella ei ole vielä ennen nähty, sekä maan hirvittävä yleinen takapajuisuus, mikä kaikkinaisten miinuksien ja tappioiden uhalla tekee objektiivisesti välttämättömäksi, että eteenpäinmenon pitää olla poikkeuksellisen nopeaa ja päättäväistä.

Me laadimme kansallisuusohjelmaa proletariaatin näkökannalta katsoen; mistä ajoista alkaen on alettu suositella, että malliksi otettaisiin huonoimmat eikä parhaimmat esimerkit?

Eiköhän joka tapauksessa jää kiistämättömäksi ja kumoamattomaksi tosiasiaksi, että kapitalismin oloissa kansallisuusrauha on rakennettu (mikäli se yleensä on rakennettavissa) *yksinomaan* johdonmukaisen demokratismen maissa?

Koska tämä on kiistatonta, niin opportunistien itsepintaiset viittaukset Itävaltaan Sveitsin asemesta jäävät täysin kadettimaiseksi otteeksi, sillä kadetithan kopioivat aina Euroopan keinoimpia eivätkä parhaita perustuslakeja.

Sveitsissä on *kolme* valtionkieltä, mutta kansanäänestyksen aikana lakiehdotukset julkaistaan *viidellä* eri kielellä, s.o. kolmen valtionkielen lisäksi kahdella „romaanilaisella” murteella. Vuoden 1900 väenlaskun mukaan Sveitsin 3.315.443 asukkaasta näitä kahta murretta puhuu 38.651 asukasta, t.s. vähän enemmän kuin *yksi prosentti*. Armeijassa upseereille ja aliupseereille „on annettu mitä laajin vapaus puhutella sotilaita näiden äidinkielellä”. Graubündenin ja Wallisin kantoneissa (kummassakin on vähän yli sadan tuhannen asukkaan) ovat molemmat murteet täysin tasarvoisia toisten kielten kanssa*.

Herää kysymys: onko meidän tehtävä tunnetuksi ja puollettava tätä edistyksellisen maan tarjoamaa elävää *koke-musta* vaiko lainattava itävaltalaisilta „eksterritoriaalisen autonomian” tapaisia *keksintöjä*, joita ei ole vielä kokeiltu missään maailmassa (ja joita itävaltalaiset itsekään eivät ole vielä hyväksyneet)?

Tämän keksinnön saarnaaminen on sen saarnaamista, että kouluopetus jaettaisiin eri kansallisuuksittain, t.s. suorastaan vahingollista saarnausta. Mutta Sveitsin kokemus

* Ks. René Henry: „La Suisse et la question des langues”, Bern, 1907 (René Henry: „Sveitsi ja kielikysymys”, Bern, 1907. Toim.).

osoittaa, että mahdollisimman suuren (suhteellisesti) kansallisuusrauhan turvaaminen *on käytännössä mahdollista ja toteutettu* koko valtiota käsittävän johdonmukaisen (taas-kin suhteellisen johdonmukaisen) demokratismien oloissa.

„Sveitsissä”, sanovat tätä kysymystä tutkineet henkilöt, „*ei ole olemassa kansallisuuskysymystä* itäeurooppalaisessa mielessä. Tätä sanaakaan (kansallisuuskysymys) ei siellä tunneta”... „Sveitsi on jättänyt kansallisuuksien välisen taistelun kauas menneisyyteen, vuosiin 1797—1803” *.

Tämä merkitsee, että Ranskan suuren vallankumouksen kausi, joka ratkaisi mitä demokraattisimmin vuorossa olleet kysymykset siirtymisestä feodalismista kapitalismiin, *kykeni* sivumennen „*ratkaisemaan*” muun muassa myös kansallisuuskysymyksen.

Ja koettakootpa herrat Semkovskit, Liebmannit ja muut opportunistit vielä väittää, että tämä „poikkeuksellisen sveitsiläinen” ratkaisu *ei ole sovellettavissa* mihin Venäjän ujestiin tai ujestin osaankin tahansa, missä vain on 200.000 asukasta kohti *kaksi murretta*, joita puhuu 40.000 kansalaista, jotka tahtovat kielen suhteen olla *täysin tasa-arvoisia* seudullaan!

Kansakuntien ja kielten täydellisen tasa-arvoisuuden saarnaaminen nostaa joka kansakunnan keskuudesta esiin vain johdonmukaisen demokraattisia aineksia (s.o. vain proletaareja) *liittäen* heitä *yhteen* ei kansallisuuden mukaan, vaan heidän pyrkimyksissään syvällisiin ja perusteellisiin parannuksiin yleisessä valtiojärjestelmässä. „Kansallisen kulttuuriautonomian” saarnaaminen sitävastoin *erottaa kansakuntia* ja lähentää käytännössä kunkin kansakunnan työläisiä *sen* porvaristoon eri henkilöiden ja ryhmien hyvistä toivomuksista huolimatta (kaikki porvarilliset juutalaispuolueet ovat hyväksyneet tämän „kansallisen kulttuuriautonomian”).

Täydellisen tasa-arvoisuuden periaatteeseen liittyy välittömästi vähemmistökansallisuuksien oikeuksien turvaaminen. „Severnaja Pravdassa” olleessa kirjoituksessani tämä periaate on tuotu ilmi melkein sellaisena kuin myöhemmässä marxilaisten neuvottelukokouksen virallisessa ja tarkemmassa päätöslauselmassakin. Tämä päätöslauselma

* Ks. Ed. Blocher: „Die Nationalitäten in der Schweiz”, Brl., 1910 (Ed. Blocher: „Sveitsin kansallisuudet”, Berliini, 1910. Toim.).

vaatii „sisällyttämään valtiosääntöön sellaisen peruslain, joka julistaa mitättömiksi kaikkinaiset jonkin yhden kansallisuuden erioikeudet ja kaikkinaiset vähemmistökansallisuuden oikeuksien loukkaamiset”.

Hra Liebmann yrittää tehdä pilkkaa tästä määritelmästä kysymällä: „Mistäpä se tiedetään, mitä vähemmistökansallisuuksien oikeuksiin kuuluu?”. Kuuluuko näihin oikeuksiin muka oikeus „oman ohjelman” omaamiseen kansallisissa kouluissa? Kuinka ison pitäisi vähemmistökansallisuuden olla, jotta sillä olisi oikeus saada omat tuomarit, virkamiehet, äidinkieliset koulut? Hra Liebmann tahtoo johtaa näistä kysymyksistä „positiivisen” kansallisuusohjelman tarpeellisuuden.

Itse asiassa nämä kysymykset osoittavat havainnollisesti, millaisia taantumuksellisia aatteita bundilaisemme sujuttaa esiin muka pikkuseikoista ja yksityiskohdista väittelemisen varjolla.

„Oma ohjelma” omassa kansallisessa koulussa!.. Marxilaisilla, rakkahin kansallissosialisti, on *yleinen* kouluohjelma, joka vaatii esimerkiksi ehdottomasti maallista kouluopetusta. Marxilaisten näkökannalta katsoen demokraattisessa valtiossa ei ole sallittava missään eikä milloinkaan *poiketa* tästä yleisohjelmasta (ja sen täydentämisen joillakin „paikallisilla” aineilla, kielillä y.m.s. määrää paikallinen väestö päätöksellään). Koulutoimen „ottaminen pois valtion hallinnasta” ja sen luovuttaminen kansakuntien hoidettavaksi on periaate, josta seuraa, että me työläiset meidän demokraattisessa valtiossamme sallimme „kansakuntien” haaskata kansan varoja klerikaaliseen kouluun! Hra Liebmann on huomaamattaan tullut selittäneeksi havainnollisesti „kansallisen kulttuuriautonomian” taantumuksellisuutta!

„Kuinka ison pitäisi vähemmistökansallisuuden olla?” Sitä ei määrittele edes bundilaisia miellyttävä itävaltalainen ohjelmakaan: siinä sanotaan (vieläkin lyhyemmin ja epäselvemmin kuin meidän ohjelmassamme): „Vähemmistökansallisuuksien oikeudet turvataan erikoisella lailla, jonka säätää valtakunnan parlamentti” (Brünnin ohjelman 4. kohta).

Miksei kukaan ole takertunut itävaltalaisiin sosialidemokraatteihin kysymällä, minkälainen tuo laki nimenomaan

on? Nimenomaan millaiselle vähemmistölle ja nimenomaan mitkä oikeudet sen on turvattava?

Siksi, että kaikki järkevät ihmiset ymmärtävät sopimattomaksi ja mahdottomaksi määritellä ohjelmassa yksityiskoh-
tia. Ohjelmassa säädetään vain peruseriaatteet. Tässä tapauksessa itävaltalaisilla on peruseriaate edellytetty sel-
väksi, ja Venäjän marxilaisten viime neuvottelukokouksen päätöslauselmassa se on ilmaistu suoraan. Tänä periaat-
teena on: ei sallita minkäänlaisia kansallisia erioikeuksia eikä minkäänlaista kansallisuuksien eriarvoisuutta.

Otamme konkreettisen esimerkin selittääksemme kysy-
myksen bundilaiselle. Tammikuun 18 p:nä 1911 toimitetun koulurekisteröinnin tietojen mukaan Pietarin kaupun-
gissa oli kansan-„valistuksen” ministeriön alkeiskouluissa 48.076 oppilasta. Heistä oli juutalaisia 396, t.s. alle yhden prosenttiin. Edelleen oli 2 romanialaista, 1 gruusialainen, 3 armenialaista oppilasta j.n.e.¹³ Onko mahdollista laatia sellainen „positiivinen” kansallisuusohjelma, että se käsittäisi koko tämän suhteiden ja ehtojen moninaisuuden? (Eikä Pietari tietysti ole kansallisesti lähimainkaan „kirjavin” kaupunki Venäjällä.) Eivätkä edes bundilaisten tapaiset kansallisten „hienouksien” erikoistuntijatkaan pystyne laatimaan sellaista ohjelmaa.

Mutta jos valtion perustuslaissa olisi sellainen säädös, joka mitätöisi jokaisen vähemmistön oikeuksia loukkaavan toimenpiteen, niin kuka kansalainen tahansa voisi vaatia kumoamaan määräyksen, joka kieltäisi esimerkiksi palkkaamasta valtion laskuun heprean kielen, juutalaisten historian y.m.s. erikoisopettajia tai antamasta valtion huoneistoa juutalais-, armenialais-, romanialaislapsille, jopa yhdellekin gruusialaislapselle pidettäviä luentotilaisuuksia varten. Joka tapauksessa ei ole mitään mahdotonta siinä, että tyydytetään tasa-arvoisuuden perustalla vähemmistökansallisuuksien kaikki järkevät ja oikeutetut toivomukset, eikä kukaan sano, että tasa-arvoisuuden propagoiminen olisi vahingollista. Sen sijaan olisi ehdottomasti vahingollista propagoida kouluopetuksen jakamista kansallisuuksittain, propagoida esimerkiksi erikoisten juutalaiskoulujen perustamista Pietarin juutalaislapsille, ja olisi suorastaan mahdotonta perustaa kansallisia kouluja ihan *jokaista* vähemmistökansallisuutta varten, 1, 2, 3 lasta varten.

Edelleen, missään yleisvaltakunnallisessa laissa ei voida määritellä, millaisen pitäisi vähemmistökansallisuuden olla, jotta sillä olisi oikeus saada erityiset koulut tai pitää erikoisia opettajia lisäaineissa j.n.e.

Yleisvaltakunnallinen tasa-arvoisuuslaki sitävastoin voidaan kyllä laatia yksityiskohtaisesti sekä kehitellä alueeduskuntien, kaupunkien, zemstvojen, yhteisöjen y.m. erikoisasetuksissa ja päätöksissä.

6. SENTRALISAATIO JA AUTONOMIA

Vastaväitteissään hra Liebmann kirjoittaa:

„Ottakaa meillä Liettua, Itämeren seutu, Puola, Volynia, etelä-Venäjä j.n.e.—kaikkialla te löydätte *sekalaista* väestöä; ei ole ainoatakaan kaupunkia, missä ei olisi runsasta vähemmistökansallisuutta. Vietäköön desentralisaatio kuinka pitkälle tahansa, niin kaikkialla eri seuduilla (pääasiallisesti kaupunkiyhdyskunnissa) tavataan eri kansallisuuksia yhdessä, ja juuri demokratismi jättää vähemmistökansallisuuden enemmistökansallisuuden käsiin. Mutta, kuten tunnettua, V. I. suhtautuu vihamielisesti sellaiseen federatiiviseen valtiojärjestelmään ja lopputomaan desentralisaatioon, mitkä ovat olemassa Sveitsin liittovaltiossa. Herää kysymys: miksi hän on ottanut esimerkiksi Sveitsin?”

Edellä on jo selitetty, miksi olen ottanut esimerkiksi Sveitsin. Samoin on selitetty sekin, että vähemmistökansallisuuksien oikeuksien suojelemisprobleemi on ratkaistavissa *vain* säätämällä siitä yleisvaltakunnallinen laki johdonmukaisen demokraattisessa valtiossa, jossa ei poiketa tasa-arvoisuusperiaatteesta. Mutta esittämässämme lainauksessa hra Liebmann toistaa vielä erään eniten käytetyistä (ja mitä virheellisimmistä) vastaväitteistä (eli skeptillisistä huomautuksista), joita marxilaista kansallisuusohjelmaa vastaan tavallisesti esitetään ja joita sietää sen vuoksi käsitellä.

Marxilaiset suhtautuvat tietysti vihamielisesti federaatioon ja desentralisaatioon — siitä yksinkertaisesta syystä, että kehittyäkseen kapitalismi vaatii mahdollisimman suuria ja mahdollisimman sentralisoituja valtioita. *Muiden ehtojen ollessa yhtäläisiä* tietoinen proletariaatti tulee aina olemaan isomman valtion kannalla. Se tulee aina taistelemaan keskiaikaista partikularismia vastaan, tulee aina tervehtimään mahdollisimman tiivistä taloudellista liittymistä isoiksi alueelliseksi kokonaisuuksiksi, missä prole-

tariaatin taistelu porvaristoa vastaan voisi muodostua laajaksi.

Se, että kapitalismi kehittää laajasti ja nopeasti tuotantovoimia, se *vaatii* isoja, valtiollisesti eheitä ja yhdistyneitä alueita, joilla porvari luokka — ja sen mukana myöskin sen välttämätön vastakohta, proletaarien luokka — vain voikin tiivistyä hävittäen kaikki vanhat, keskiaikaiset, säätyjakoiset, ahtaasti paikalliset, pikkukansalliset, uskonnolliset y.m. raja-aidat.

Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, t.s. oikeudesta erota ja muodostaa itsenäinen kansallisvaltio, tulemme puhumaan erikseen*. Mutta niin kauan kuin ja mikäli eri kansakunnat muodostavat yhtenäisen valtion, eivät marxilaiset missään tapauksessa tule propagoimaan enempää federaatioperiaatetta kuin desentralisaatiotakaan. Iso sentralisoitunut valtio on valtava historiallinen edistysaskel pois keskiaikaisesta pirstoutuneisuudesta, kohti koko maailman tulevaa sosialistista yhtenäisyyttä, eikä sosialismiin ole eikä voi olla muuta tietä kuin tällaisen valtion *kautta* (joka on *erottamattomasti* yhteydessä kapitalismiin).

Mutta olisi sallimatonta unohtaa, että puoltaessamme sentralismia me puolustamme vain *demokraattista* sentralismia. Tässä suhteessa on kaikkalainen poroporvarillisuus yleensä ja myös nationalistinen poroporvarillisuus (edemmennyt Dragomanov¹⁴ siinä luvussa) tuonut kysymykseen sellaista sekavuutta, että täytyy yhä uudelleen ja uudelleen uhrata aikaa sen selvittämiseen.

Demokraattinen sentralismi ei suinkaan sulje pois paikallista itsehallintoa eikä *autonomiia* niiltä alueilta, joiden erikoisuutena ovat erityiset taloudelliset ja elinehdot, väestön erityinen kansallinen kokoonpano j.n.e., vaan päinvastoin se vaatii välttämättä *molempia*. Meillä sentralismi sekoitetaan alituisesti mielivaltaan ja byrokratismiin. Venäjän historia on luonnollisesti pakosta synnyttänyt tällaista sekaannusta, mutta marxilaiselle se on kuitenkin ehdottomasti sallimatonta.

Tämän selittäminen käy helpoimmin päinsä konkreettisen esimerkin nojalla.

Rosa Luxemburg tekee laajassa kirjoituksessaan „Kansallisuuskysymys ja autonomia”** monien huvittavien

* Ks. tätä osaa, ss. 385—446. *Toim.*

** „Przegląd Socjaldemokratyczny”¹⁵, Kraków, 1908 ja 1909.

virheiden ohella (joista tulee puhe tuonnempana) sen erittäin huvittavan virheen, että hän yrittää *rajoittaa* autonomiavaatimuksen koskemaan yksinomaan vain Puolaa.

Mutta katsokaapa ensin, *miten* hän määrittelee autonomian.

Rosa Luxemburg myöntää — ja marxilaisena hänen tietenkin täytyy myöntää, että kaikkien sellaisten taloudellisten ja poliittisten kysymysten, jotka ovat kapitalistiselle yhteiskunnalle tärkeimpiä ja oleellisia, tulee olla yksinomaan yleisvaltakunnallisen keskusparlamentin eikä suinkaan eri alueiden autonomisten eduskuntien hoidettavina. Näihin kysymyksiin kuuluvat: tullipolitiikka, kauppa- ja teollisuuslainsäädäntö, kulku- ja yhteyslaitos (rautatiet, posti, lennätin, puhelinlaitos j.n.e.), sotaväki, verotusjärjestelmä, siviili-^{*} ja rikosoikeus, koulutoimen yleiset perusteet (esimerkiksi laki, että koulujen pitää olla pelkästään maallisia, laki yleisestä oppivelvollisuudesta, minimiohjelmasta, kouluasiain demokraattisesta järjestelystä j.n.e.), työnsuojelua koskeva lainsäädäntö, kysymys poliittisista vapauksista (yhdistymisoikeus) j.n.e. j.n.e.

Autonomisten eduskuntien hoidettavia ovat — yleisvaltakunnallisen lainsäädännön pohjalla — merkitykseltään puhtaasti paikalliset, alueelliset tai puhtaasti kansalliset kysymykset. Kehittäessään tätäkin ajatusta hyvin — ettemme sanoisi ylettömän — yksityiskohtaisesti, Rosa Luxemburg mainitsee esimerkiksi paikallisen merkityksen omaavien rautateiden rakentamisen (№ 12, s. 149), paikalliset maantiet (№ 14—15, s. 376) y.m.s.

Aivan ilmeistä on, ettei voida kuvitella nykyaikaista todella demokraattista valtiota *ilman* tällaisen autonomian myöntämistä jokaiselle alueelle, jolla on vähänkään oleellisia erikoisuuksia taloudessa ja elinoloissa, jonka väestö on kansalliselta kokoomukseltaan erikoista j.n.e. Kapitalismin kehityksen eduille välttämättömän sentralismin periaate ei suinkaan kärsi tällaisesta (paikallisesta ja alueellisesta) autonomiasta, vaan päinvastoin juuri autonomian ansiosta se toteutuu käytännössä — *demokraattisesti* eikä byrokraattisesti. Kapitalismin laajaperäinen, vapaa ja nopea kehitys olisi mahdotonta tai äärimmäisessä tapauksessa se vaikeu-

* Kehitellesään ajatustaan Rosa Luxemburg menee aivan yksityiskohtiin saakka, mainiten esimerkiksi — ja täysin oikeutetusti — avioeroa koskevan lainsäädännön (mainitun alkakauslehden 12. n:o, s. 162).

tuisi tavattomasti *ilman* sellaista autonomiaa, joka *helpottaa* sekä pääomien keskittymistä että tuotantovoimien kehitystä, porvariston ja proletariaatin yhteenliittymistä *koko valtakunnan* mitassa. Sillä virkavaltainen sekaantuminen *puhtaasti* paikallisiin (alueellisiin, kansallisiin y.m.) asioihin on yleensä eräänä taloudellisen ja poliittisen kehityksen suurimpana esteenä ja muun muassa eräänä *sentralismin* esteenä kaikessa tärkeässä, mittavassa ja perustavaa laatua olevassa.

Sen tähden on vaikea pidättää hymyä, kun lukee, miten meidän oivallinen Rosa Luxemburgimme yrittää aivan vakavissaan ja „aitomarxilaisin” sanoin todistaa autonomia-vaatimuksen soveltuvan yksinomaan *vain* Puolaan, *vain* poikkeuksena! Siinä ei tietysti ole tippaakaan „oman pitäjän” isänmaallisuutta,— siinä vaikuttavat vain pelkät „käytännölliset” näkökohdat... esimerkiksi Liettuaan nähden.

Rosa Luxemburg ottaa neljä kuvernementtia: Vilnon, Kovnon, Grodnon ja Suwalkin kuvernementit, uskotellen lukijoille (ja itselleen), että niissä asuu „etupäässä” liettualaisia, ja tällöin laskemalla yhteen näiden kuvernementtien väkiluvun hän saa liettualaisten prosentiksi 23% koko väestöstä, ja kun liettualaisiin lisätään zhemaitilaiset, niin tulos on 31% väestöstä eli alle kolmanneksen. Johtopäätökseksi tulee tietysti se, että ajatus Liettuan autonomiasta on „mielivaltainen ja keinotekoinen” (№ 10, s. 807).

Lukija, joka tietää meidän venäläisen valtiollisen tilastointimme yleisesti tunnetut puutteet, huomaa heti Rosa Luxemburgin virheen. Miksi piti ottaa Grodnon kuvernementti, jossa liettualaisia on vain 0,2%, *kaksi kymmenesosaa prosenttia* väkiluvusta? Miksi piti ottaa koko Vilnon kuvernementti eikä vain tämän kuvernementin Trokin ujestia, missä liettualaiset ovat *enemmistönä* väestöstä? Miksi piti ottaa koko Suwalkin kuvernementti ja määritellä liettualaisten lukumäärä 52%:ksi kuvernementin väestöstä, eikä tämän kuvernementin liettualaisia ujestaja, s.o. 5 ujestia 7:stä, joissa liettualaiset muodostavat 72%^o väestöstä?

Naurettavaa on puhua nykyisen kapitalismin oloista ja vaatimuksista ja ottaa Venäjän keskiaikaiset, maaorjuudelliset, byrokraattisen muodolliset hallinnolliset jaot ja lisäksi karkeimmassa muodossaan (kuvernementit eikä ujestit) eikä „nykyaikaisia” ja „kapitalistisia” jakoja. On päivänselvää, ettei voi olla puhettakaan mistään, edes jossain

määrin vakavasta paikallisesta reformista Venäjällä ilman näiden jakojen hävittämistä ja niiden vaihtamista *todella* „nykyaikaisiin” jakoihin, jotka todella vastaavat kapitalismin *eikä* kruunun, *ei* virkavallan, *ei* rutiinin, *ei* tilanherrojen *eikä* pappien vaatimuksia — ja tällöin kapitalismin nykyvaatimukseen tulee epäilemättä kuulumaan vaatimus väestön kokoomuksen mahdollisimman suuresta kansallisesta yhtenäisyydestä, sillä kansallisuus, kielen samanlaisuus on tärkeä tekijä kotimaanmarkkinain täydellistä valtaamista ja taloudellisen kierron täydellistä vapautta varten.

Hullunkurista on, että tämän Rosa Luxemburgin ilmeisen virheen toistaa bundilainen Medem, jonka aikomuksena ei ole todistaa Puolan „poikkeuksellisia” erikoisuuksia, vaan kansallisen alueautonomian periaatteen kelpaamattomuus (bundilaiset ovat näet eksterritoriaalisen kansallisen autonomian kannalla!). Bundilaisemme ja likvidaattorimme keräilevät eri maiden ja eri kansakuntien sosialidemokraattien kaikkia virheitä ja opportunistisia hoiperteluja kaikkialta maailmasta, kasaten kassiinsa maailman sosialidemokratiasta välttämättömästi sen, mikä siinä on *huonointa*: bundilaisten ja likvidaattorien sepustuksista otetut leikkeleet voisivat yhdessä muodostaa *huonon maun* mallinäytteiden sosialidemokraattisen *museon*.

Alueellinen autonomia — järkelee Medem opettavaisesti — on sopiva alueelle, „aluepiirille”, mutta ei latvia-laisten, eestiläisten y.m.s. piirikunnille, missä on asukkaita puolesta miljoonasta kahteen miljoonaan ja jotka ovat laajuudeltaan kuvernementin suuruisia. „*Se ei olisi autonomiaa, vaan pelkkä zemstvo...* Tuon zemstvon yläpuolelle olisi rakennettava todellinen autonomia”... ja tekijä tuomitsee vanhojen kuvernementtien ja ujestien „hajottamisen” *.

Itse asiassa näiden keskiaikaisten, maaorjuudellisten, virallisten hallinnollisten jaotusten säilyttäminen ennallaan onkin nykyajan kapitalismin olojen „hajottamista” ja runtelamista. Vain ne, jotka ovat läpeensä tällaisten jaotusten hengen vallassa, saattavat „asiantuntijan viisain ilmein” ajatella „zemstvon” ja „autonomian” asettamista vastakain huolehtien siitä, että — kaavan mukaisesti — „autonomian” pitää olla isoja ja zemstvon muka pieniä alueita varten. Nykyaikainen kapitalismi ei lainkaan tarvitse näitä

* V. Medem: „Kansallisuuskysymyksen asettelusta Venäjällä”, „Vestnik Jevropy” 15, 1912, №№ 8 ja 9.

virkamiesten kaavioita. Miksi ei voisi olla kansallisia autonomisia piirikuntia, joiden väkiluku saattaa olla jopa 50.000 eikä vain $\frac{1}{2}$ miljoonaa asukasta,— miksi tuollaiset piirikunnat eivät voisi yhdistyä mitä erilaisimmalla tavalla erisuuruisten naapuripiirikuntien kanssa yhtenäiseksi autonomiseksi „aluepiiriksi”, jos se on sopivaa, jos se on taloudellisen kierron kannalta tarpeellista,— kaikki tämä jää bundilaisen Medemin salaisuudeksi.

Huomautamme, että Brünnessä hyväksytty sosialidemokratian kansallisuushjelma asettuu täydellisesti kansallisen alueautonomian kannalle ehdottaen Itävallan jakamista „kansallisesti rajattuihin” piirikuntiin „historiallisesti muodostuneiden kruununmaiden asemesta” (Brünnin ohjelman 2. kohta). Näin pitkälle me emme menisi. Epäilemätöntä on, että väestön eheä kansallinen kokoomus on vapaan ja laajan, todella nykyaikaisen kaupankierron varmimpia tekijöitä. Epäilemätöntä on, ettei yksikään marxilainen — eikä edes yksikään jyrkkä demokraatti — rupea puoltamaan Itävallan kruununmaita eikä Venäjän kuvernementteja ja ujestejä (jotka eivät ole yhtä huonoja kuin Itävallan kruununmaat, mutta ovat silti varsin huonoja), ei rupea väittämään tarpeettomaksi näiden vanhentuneiden jaotusten vaihtamista, mikäli mahdollista, väestön kansallisen kokoomuksen mukaan tehtyyn jaotukseen. Ja vihdoin epäilemätöntä on, että kaikkinaisen kansallisuussorron poistamiseksi on äärimmäisen tärkeää muodostaa vaikkapa aivan pieniäkin autonomisia, kansalliselta kokoomukseltaan eheitä ja yhtenäisiä piirikuntia, ja tällöin erilaiset vapaat liitot, tämän kansallisuuden jäsenet, jotka ovat hajallaan eri puolilla maata ja jopa maailmaakin, voisivat „lähentyä” näitä piirikuntia ja ryhtyä kanssakäymisiin niiden kanssa. Kaikki tämä on eittämätöntä, kaiken tämän voi kiistää vain piintyneen byrokraattisesta näkökohdasta katsoen.

Väestön kansallinen kokoomus on *eräs* tärkeimmistä taloudellisista tekijöistä, mutta *ei ainoa eikä* tärkein muiden tekijäin joukossa. Kaupungeilla esimerkiksi on *mitä tärkein* taloudellinen merkitys kapitalismin oloissa, mutta kaupunkien erikoisuutena kaikkialla — niin Puolassa kuin Liettuasakin, sekä Ukrainassa että Iso-Venäjällä y.m.— on se, että niiden väestön kansallinen kokoomus on kaikkein kirjavinta. Kaupunkien erottaminen „kansallisen” momentin nojalla taloudellisesti niihin liittyvistä kylistä ja piirikunnista olisi

järjetöntä ja mahdotonta. Sen tähden marxilaisten ei pidä asettua kokonaan ja yksinomaan „kansallis-alueellisen” periaatteen pohjalle.

Ja tämän tehtävän itävaltalaista ratkaisua paljon oikeampi ratkaisu on se, jonka Venäjän marxilaisten viime neuvottelukokous hahmotteli. Mainittu neuvottelukokous esitti tästä kysymyksestä seuraavan kannan:

„...välttämätöntä... on se, että on olemassa laaja alueellinen autonomia” (ei tietenkään yksinomaan Puolaa, vaan Venäjän kaikkia alueita varten) „ja täysin demokraattinen paikallinen itsehallinto ja että itsehallinnollisten ja autonomisten alueiden rajoja määriteltäessä” (ei nykyisten kuvernementtien, ujestien y.m.s. rajojen mukaisesti) „pidetään perustana sitä, miten paikallinen väestö itse huomioi taloudelliset ja muut olosuhteet, väestön kansallisen kokoomuksen j.n.e.”*.

Väestön kansallinen kokoomus on tässä asetettu muiden (ensi kädessä taloudellisten, sitten elinoloja koskevien j.n.e.) ehtojen rinnalle, joiden tulee olla perustana uusien, nykyaikaista kapitalismia vastaavien eikä virallista muodollisuutta ja aasialaisuutta vastaavien rajojen määrittelyssä. Vain paikallinen väestö yksin voi kyllin tarkasti „huomioida” kaikki nämä ehdot, ja tällaisen huomioinnin pohjalla valtion keskusparlamentti on määrittelevä autonomisten alueiden rajat ja autonomisten eduskuntien toiminta-
piirin.

* * *

Käsiteltäväksemme on jäänyt vielä kysymys kansakuntien itsemääräämisoikeudesta. Tässä kysymyksessä Rosa Luxemburgin virheitä on ryhtynyt „popularisoimaan” kokonainen liuta kaikkia eri kansallisuuksia olevia opportunisteja: sekä likvidaattori Semkovski että bundilainen Liebmann ja ukrainalainen kansallissosialisti Lev Jurkevitch. Seuraavan artikkelimme omistamme tälle kysymykselle, jota koko tuo „liuta” on varsin pahasti sotkenut.

---

* Ks. Teokset, 19. osa, s. 424. Toim.